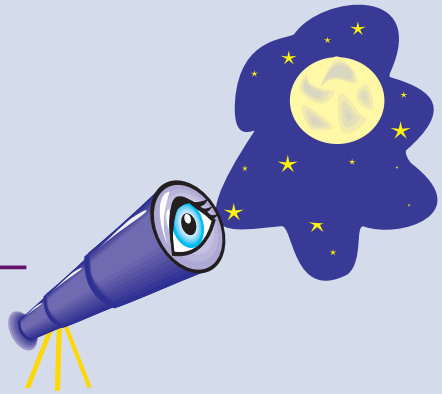

Gökyüzü

Alp Akoğlu

Perseid Göktaşı Yağmuru

Geçtiğimiz birkaç yıl içinde gözlediğimiz etkileyici Leonid göktaşı yağmurlarını bir yana bırakırsak, göktaşı yağmurları arasında ilk sırada Perseidler gelir. Çünkü Perseidler, göktaşı yağmurları arasında en vefalı olanıdır. Herhangi bir Perseid göktaşı yağmurunda, bir saatte onlarca göktaşı gözleyebilirsiniz. Perseid göktaşlarının sorumlusu, Swift-Tutle adlı bir kuyrukluyıldız. Güneş çevresinde dolanırken yörüngesine taş ve toz parçaları serpiştiren bu kuyrukluyıldızın yörüngesi, gezegenimizinkiyle kesişir. Dünya, her yıl Ağustos ayında bu kuyrukluyıldızın bıraktığı taş ve tozun içinden geçer. Atmosfere giren bu küçük göktaşları yanarak atmosferde iz bırakır.

Olağan bir Perseid göktaşı yağmuru sırasında saatte yaklaşık 50 göktaşı gözlenebilir. Bu yıl gözleyeceğimiz Perseidlerse biraz olağandışı olacak. Bunun birkaç nedeni var. Öncelikle, bu yıl gezegenimiz kuyrukluyıldızın sondan bir önceki geçişinde bıraktığı kuşağın içinden geçecek. Bu da, daha yoğun bir "yıldız kayması" etkinliyle karşılaşacağımız anlamına geliyor. Uzmanlar gözlenebilecek göktaşı sayısının 200 civarında olabileceğini söylüyorlar. İkincisi, 12 Ağustos'ta Ay, yeniay evresine iyice yaklaşmış olacak. Sabaha karşı doğacağı için gökyüzünü aydınlatarak gözlemi olumsuz etkilemeyecek. Geçen yıl aynı tarihte Ay, dolunay evresindeydi. Bu nedenle saatte gözlenebilen göktaşı sayısı birkaç taneyi geçmedi. Üçüncüsü, biraz da bizim şansımız, göktaşı yağmuru yeryüzünde en iyi bizim bulunduğumuz bölgeden izlenebilecek.

Eğer hesaplamalar doğruysa, gezegenimiz 11 Ağustos'u 12 Ağustos'a bağlayan geceyarısı (Türkiye saatine göre) bu görece yani kuşağın içine girecek. Bir göktaşı yağmurunu izlemek için en iyi zaman gece yarısından sonrası olduğu için bu, güzel bir gösteri izleyeceğimiz anlamına geliyor. Ayrıca, Swift-Tuttle'ın yörüngesindeki eğiklik nedeniyle, atmosfere giren göktaşları yeryüzünün kuzey yarıküresinde yoğunlaşacak.

Perseid göktaşı yağmuru, Ağustos boyunca izlenebilir. Ancak, 11/12 Ağustos gecesi öncesi ve sonrasına doğru gittikçe, gözlenebilecek göktaşlarının sayısı önemli ölçüde azalacak. Gözlem için en uygun zamansa, 11/12 Ağustos gecesi, geceyarısıyla sabahın ilk ışıkları arasındaki zaman dilimi.

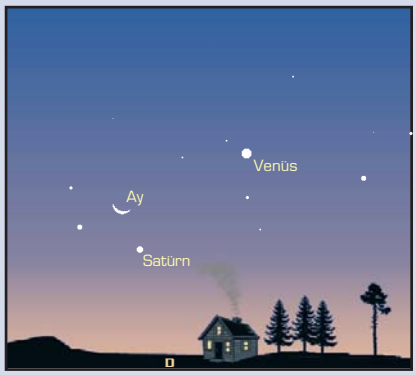

13 Ağustos sabahı doğu ufku

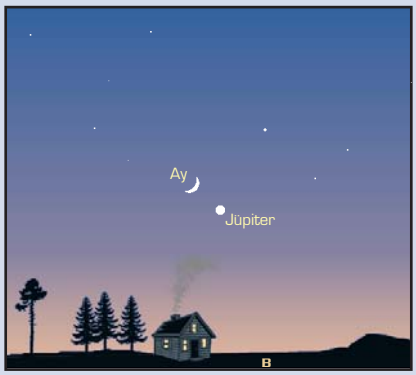

18 Ağustos akşamı batı ufku

Ağustos'ta Gezegenler

Jüpiter, artık batı ufku üzerinde iyice alçalmış durumda. Ayın başlarında, alacakaranlığın ardından batan gezegeni hâlâ gözleme olanağı var. Ancak ayın sonuna geldiğimizde, Güneş'ten kısa bir süre sonra batıyor olacağından, gözlenmesi zor.

Merkür, ayın ilk günlerinde batı ufku üzerinde, Jüpiter'den daha alçak konumda bulunuyor. Gezegen, alacakaranlıkta battığından, çıplak gözle gözlenmesi zor. Güneş battıktan kısa süre sonra gezegen, bir dürbün yardımıyla, tam batı ufku üzerinde bulunabilir. Ayın ilk haftasından sonra, gezegen iyice alçaldığı için gözlenemeyecek. Merkür, ayın son günlerinde sabah gökyüzünde belirecek. Ancak, ufuktan fazla yükselmeyecek.

Venüs, sabah gökyüzünde iyice yükselmiş durumda. Gezegen, 17 Ağustos'ta en büyük uzanımda olacak ve bu sırada Güneş'ten yaklaşık 3,5 saat önce doğacak. Güneş ışınları Venüs'e, bize göre yandan geldiği için, gezegenin bize bakan yüzeyi yarım aydınlanmış olacak. Ancak, Venüs'ün evrelerini görmek için bir teleskop gerekiyor. Venüs, en büyük uzanıma ulaştıktan sonra, artık alçalmaya başlayacak. Ancak, bu alçalma yavaş olacak ve gezegen yılın geri kalan ayları boyunca sabah gökyüzünde parlamayı sürdürecek.

Geçen ay sabah gökyüzüne geçen **Satürn**, ayın ilk günlerinde alacakaranlık başlamadan önce doğuyor. Gezegen, bu sırada Venüs'e göre epeyce alçakta, onun sol altında bulunuyor. Satürn, ay boyunca her gün biraz daha yükselerek, ay sonunda Venüs'e yetişmiş olacak. Ayın son günü, iki gezegen birbirlerine çok yakın görünür konumda olacaklar. Bu yakınlaşmayı gözlemek için, sabah 02:30'dan sonra doğu ufku üzerine bakmak gerekiyor.

Ay, 7 Ağustos'ta sondördün, 16 Ağustos'ta yeniay, 23 Ağustos'ta ilkdördün, 30 Ağustos'ta dolunay evrelerinden geçecek.

1 Ağustos saat 23:00; 15 Ağustos saat 22:00; 31 Ağustos 21:00'de gökyüzünün genel görünüşü